

JUBILEJNICE

Damijan Kljajič, Ivo Stropnik
Kulturni center Ivana Napotnika Velenje

SEDEMDESETLETNICA VIKTORJA KOJCA

Znani Šoštanjčan, likovni pedagog in kritik, kronist svojega kraja, dopisnik različnih časopisov, velik častilec Šoštanja in krajev tod naokoli ter vsestransko prizadevni kulturnik Viktor Kojc je 13. marca 1995 slavil sedemdesetletnico.

Poznamo ga kot "živi leksikon Šoštanja"; samo do njega smo stopili, če smo brskali po preteklosti Šoštanja in že smo prišli do iskanih podatkov. Viktor Kojc ohranja iz pripovedovanja, lastnega življenja in literature v svojem še docela jasnem spominu številne podatke; bodisi letnice, imena ali opise dogodkov, ki so mlajšim rodovom neznani, starejšim pa že ušli iz spomina. Gospod Kojc si je na svojem domu ustvaril bogat arhiv. Kot da ničesar, kar se je zadnja desetletja dogajalo v Šoštanju in bližnji okolici, ni ušlo njegovi prisotnosti, zabeležki

Viktor Kojc, 1943

ali naročenemu fotografskemu posnetku. Najkrajše povedano: Viktor Kojc je od nekdaj zaljubljen v svoj rojstni kraj in morali bi mu večkrat prisluhniti v njegovih nenehnih prizadevanjih, da bi bilo kulturno mrtvilo v Šoštanju manjše.

Malo je ljudi, ki bi imeli svoj kraj tako radi, kot ima Viktor Kojc rad svoj Šoštanj in Šoštanjčane. Že sedemdeset let je zvest temu kraju, ki mu je dal in posvetil večino svojih moči, želja in hotenj.

Rodil se je 13. marca 1925 v Šoštanju. Njegov oče Alojz Kojc je bil vrtnar in amaterski fotograf (l. 1945 ga je aretirala Ozna in bil najverjetneje ustreljen v znanem šoštanjskem poboj), mati Marija, roj. Šip, je bila šivilja. - V Šoštanju je l. 1941 končal meščansko šolo, l. 1944 pri mojstru lesne umetniške obrti Milanu Horvatu vajeniško in l. 1946 strokovno obrtno nadaljevalno šolo. Žganoslikar.

Kasneje je ob delu študiral (likovno) pedagogiko in psihologijo.

V letih 1950-1956 je bil zaposlen v šoštanjskem LIK-u; leto dni tajnik Stanovanjske skupnosti Šoštanj; nato enajst let (1960-1971) likovni pedagog (l. 1960 na I. osn. šoli v Velenju, nato do upokojitve l. 1972 na II. osn. šoli v Šoštanju - Osnovna šola Bibe Röcka, kjer je l. 1963 ustanovil *Napotnikovo galerijo*, zbral zanjo velik del eksponatov in bil vrsto let njen upravitelj).

Kot slikar-kipar samouk se je zgodaj vključil v razgibano kulturno življenje domačega kraja in organiziral številne likovne razstave, predvsem pa pomagal priti v javnost številnim lokalnim amaterskim slikarjem. Razstavljal je tudi tudi sam, samostojno in skupinsko.

Kot amaterski likovni kritik je objavil številne ocene (mdr. o Tinetu Kosu, Miri Pregelj, Majdi Kurnik, Aristidu Zorniku, Lojzetu Zavolovšku, Lojzetu Ojsteršku, Marjanu Vodišku, Antonu Hermanu, Veri Svetina, Venčeslavu Košenini idr.; največ je seveda spominskih zapisov o življenju in delu rojaka Ivana Napotnika; izdelal je tudi njegovo posmrtno masko). Nepregledno število publicističnih vrstic (o Musiju, Vošnjakovih, Hriberniku, Mayerjevih, Kajuhu, Trobejevih itd.), bodisi jubilejnic, srečanj z rojaki, nekrologov ali šoštanjskih novic je razstresenih po straneh Dela, Večera, Prosvetnega delavca, Novega tednika, Kmečkega glasa, Našega časa, Nedeljskega dnevnika, Usnjarja itd. Je soavtor in urednik knjižice *"Mesto Šoštanj, Osnovna šola Bibe Röck in Napotnikova galerija"* (1972), sodeloval pa je tudi v drugih publikacijah (Hotenja: 1988, 1990, idr.). O toliko majhnih in velikih dogodkih svojega mesta je kaj zapisal, da bo to mesto tudi zaradi tega težje ušlo zgodovinski pozabi. - Za

svoje delo je prejel *Napotnikovo priznanje* (Napotnikove nagrade, ki bi si jo vsekakor zaslužil, pa ni prejel) in l. 1990 *nagrado občine Velenje za življenjsko delo na področju kulture in prosvete*. - Svojevrstno obvezujoča bo za urejevalca Kojčevega arhiva tudi širšemu krogu manj znana korespondenca z znanimi slovenskimi kulturniki, slikarji, pisatelji in znanstveniki.

Viktorja se je "prijelo" ime "večni godrnjavec", a zmeraj je "godrnjal" za kulturno rast svojega kraja, ki je navkljub zgodovini tukaj živečih velikih mož in žena postajal zmeraj bolj anonimen in anemičen. Kot prijatelj šoštanjske, velenjske in slovenske kulture, kot planinec in član številnih društvenih organizacij in nenazadnje kot dragoceni informator (z ohranjenim neprecenljivim domoznanskim gradivom - za prenekateri dogodek edini dokument ali stara fotografija mesta, za prenekatero življenje od rojstnega lista do obvarovanega nagrobnika ipd.) ohranja gospod Viktor Kojc v svojem srcu, med vsemi nami živimi, zagotovo največji spomin na preteklost Šoštanja.

Tudi sedaj, ko je bolan in večino časa preživi v postelji, zakopan med knjige, časopise in številna prijateljska pisma, so njegove misli jasne in spomin še zelo svež. Če bi Šoštanjčani imeli Viktorja tako radi, kot ima on rad njih in svoj Šoštanj, mu prav gotovo nikoli ne bi bilo dolgčas in nikdar ne bi bil osamljen. Tako pa ...

Takšnih ljudi nam je že skorajda zmanjkalo - tam v Šoštanju in tu v Velenju. Zato za njegovih 70 let (*ki se z zakasnelo objavo jubilejnice v pričujočem zvezku Šaleških razgledov sicer preveščajo že proti 71. letu*) na zdravje njemu, ki ga hvalabogu še imamo!